

1. juni 2007

Nytt nederlag for oppløsningsrett

På ny har Stortinget avvist grunnlovsforslag om rett for regjeringen til å oppløse Stortinget og skrive ut nyvalg (oppløsningsrett). Omstendighetene rundt denne behandlingen tjener ikke Høyre til ære. I utgangspunktet er det 2/3 flertall, som kreves for grunnlovsendringer, for innføring av en form for oppløsningsrett. Dette flertallet utgjøres av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre. Alle i flertallet er enige om at oppløsningsrett, dvs. at regjeringen kan oppløse Stortinget og utskrive nyvalg, vil være en avgjørende viktig reform for å bringe bedre balanse i makt- og ansvarsforholdet mellom storting og regjering. Dette er ingen spesielt original vurdering, - i flg. professorene Eivind Smith og Trond Nordby i Aftenposten 23.5 har alle andre land med parlamentarisme også oppløsningsrett.

Men så sprakk flertallet. Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ønsket oppløsningsretten kombinert med såkalt "investitur", og det kunne Høyre ikke gå med på. Investitur innebærer at en regjering innsettes med støtte fra et flertall i nasjonalforsamlingen. Slik er det ikke hos oss i dag. Vår ordning, basert på tradisjon, forlanger bare at regjeringen ikke må ha et flertalls mistillit imot seg. Det er spesielt denne ordningen som er grunnlaget for stortingets hersing med svake mindretallsregjeringer, fra sak til sak i den grad at ingen konsistent politikk er mulig. For Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet utgjør kombinasjonen av investitur og oppløsningsrett den beste løsningen, og argumentasjonen for dette standpunktet fremstår som meget sterk. Bortsett fra Norge og Danmark har også alle andre land med parlamentarisme denne ordningen. Men den kunne altså Høyre (med Inge Lønning som pådriver?) ikke gå med på. Dermed blir alt ved det gamle, som også Høyre mener er en riktig dårlig løsning.

Hva man enn mener om hensiktsmessigheten med investitur, er det vanskelig å se hvordan Høyre finner det tjenelig for landet å spolere en så viktig og konstruktiv reform som innføringen av oppløsningsrett ville være. Det ville jo alle fall være mulig å komme tilbake til investitur-spørsmålet senere, hvis det nå skulle vise seg å ha så uheldige sider som Høyre frykter.

Utfallet av denne saken er ikke egnet til beundring. Men behandlingen inneholder et lyspunkt. Saksordføreren Svein Roald Hansens saksfremstilling i innledningen til debatten i Stortinget er enestående klar, informativ og formfullendt. Den uttrykker politikk på et høyere plan enn det vi avspises med i TV-panelene. Referatet ligger på <http://www.stortinget.no/stid/2006/midl/s070531.htm> . *ƒ*